

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 14/09-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. mája 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť F. S., P., zastúpeného advokátom Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 8 C 39/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo F. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 8 C 39/95 p o r u š e n é b o l o .

2. F. S. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť F. S. trovy právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. M. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 14/09 z 21. januára 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť F. S., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 8 C 39/95 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že 14. marca 1995 podal okresnému súdu návrh na začatie konania, v ktorom sa domáhal určenia neplatnosti rozviazania pracovného pomeru a náhrady mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru. Na okresnom súde sa do roku 1997 uskutočnilo sedem pojednávaní, na ôsmom – 20. augusta 1997 – okresný súd meritórne rozhodol. Po odvolaní účastníkov bol 27. apríla 1997 spis predložený Krajskému súdu v Bratislave, ktorý 15. januára 1999 rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok v časti potvrdil a v časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Spis bol okresnému súdu vrátený 19. februára 1999. Dňa 21. mája 1999 sa na súde prvého stupňa konalo pojednávanie, predmetom ktorého nebolo žiadne dokazovanie.

Sťažovateľ bol opätovne vyzvaný na špecifikovanie návrhu, čo vykonal podaním z 27. augusta 1999. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 20. septembra 1999, 20. októbra 2000, 29. novembra 2000 a 24. januára 2000, avšak ich prínos podľa sťažovateľa nebol žiadny.

Dňa 12. marca 2001 okresný súd vydal uznesenie, ktorým prerušil konanie z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu (uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok odporcu nadobudlo právoplatnosť 2. júna 2000).

Sťažovateľ sa na prieťahy v konaní sťažoval predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu sťažnosť uznal za čiastočne opodstatnenú.

Dňa 13. novembra 2003 okresný súd uznesením rozhodol o návrhu sťažovateľa tak, že nepripustil vstup ďalšieho účastníka konania namiesto doterajšieho odporcu.

Dňa 16. septembra 2008 okresný súd uznesením sp. zn. V-2 8 C 39/95 zastavil konanie z dôvodu zániku odporcu. Toto uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 22. septembra 2008.

Sťažovateľ uviedol, že vo veci nebolo dosiaľ meritórne rozhodnuté o jeho nároku na náhradu mzdy a konanie do vydania uznesenia o zastavení konania trvalo takmer 13 a pol roka.

Sťažovateľ z uvedeného vyvodil porušovanie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd BRATISLAVA III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2-8 C 39/95 porušil právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo, aby bola jeho záležitosť prejednaná v primeranej lehote, zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

2. *Sťažovateľovi sa priznáva peňažná suma vo výške 500.000,- Sk ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je Okresný súd BRATISLAVA III povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

3. *Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania. “*

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil takto:

„1. konanie v takejto jednoduchej veci trvalo viac ako 13 a pol roka,

2. Okresný súd BRATISLAVA III vydal dva rozsudky, ktoré opakovane trpeli takými vadami, že museli byť vždy zrušené a vrátené na ďalšie konanie,

3. konanie sa týkalo základného zdroja uspokojovania životných potrieb sťažovateľa a jeho rodiny (predovšetkým mzdy), ktoré konanie preto vyžadovalo osobitne promptný postup súdu,

4. súd svojou liknavosťou spôsobil, že vo veci nemohlo byť meritórne rozhodnuté a konanie muselo byť zastavené, čo možno kvalifikovať ako denegatio iustitiae,

5. ďalej poukazujeme aj na to, že sťažovateľ osobitne ťažko znášal a znáša prierahy v konaní. Sťažovateľ trpí stresom z 13 a pol roka trvajúceho súdneho konania, to všetko len znásobuje ujmu spôsobenú neustálym a dlhotrvajúcim porušovaním jeho práv,

6. sťažovateľ sa zoči-voči orgánom, ktoré majú chrániť práva občanov, cíti bezmocný, stratil vieru v právny štát a v schopnosť súdu súdny spor vôbec správne rozhodnúť. “

2. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej ústavnej sťažnosti.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr. 3093/09 z 27. februára 2008 uviedla, že netrvá na ústnom prerokovaní danej veci, a poukázala na písomné stanovisko zákonnej sudkyne, ktoré pripojila. Zákonná sudkyňa JUDr. B. P. predovšetkým popísala podrobnú chronológiu úkonov, ktoré okresný súd vo veci vykonal, a potom uviedla niektoré relevantné skutočnosti k postupu súdu:

„- 14.3.1995 podal navrhovateľ na OS Bratislava - vidiek návrh na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, určenie, že pracovný pomer trvá a o náhradu mzdy v nešpecifikovanej výške

- úpravou z 10.3.1995 súd nariadil na prejednanie veci pojednávanie na deň 28.4.1995

- v priebehu pojednávania dňa 28/4/1995 prvostupňový súd vyhlásil rozsudok, v ktorom zamietol návrh navrhovateľa

- 16. 5. 1995 žiadal súd Obchodný register o predloženie výpisu pre odporcu

- úpravou sudcu z 23.10.1995 bol spis predložený odvolaciemu súdu na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku súdu z 28.4.1995

- uznesením KS v Bratislave bol rozsudok prvostupňového súdu z 28.4.1995, č.k. 8 C 39/95-26 zrušený a vec bola vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie

- úpravou sudcu z 2/2/1996 bolo účastníkom doručované uznesenie KS v Bratislave zo dňa 8.11.1995, č.k. 18 Co 490/1995-37

- 13. 9. 1996 súd vyzval navrhovateľa na odstránenie vady žalobného návrhu

- úpravou sudcu z 31.7.1996 bol nariadený TP 19.2.1997 a vykonaný dopyt na Sociálnu poisťovňu B. a ošetrojúcu lekárku navrhovateľa

- TP 19.2.1997 – odročené pojednávanie pre závady v doručovaní

- TP 5.3.1997 - odročené pojednávanie za účelom výsluchu svedka a doloženia listinných dôkazov

- TP 9.4.1997 - pojednávanie odročené z dôvodu nekompletnosti senátu

- TP 14.5.1997 - vykonaný výsluch svedka MUDr. L., pojednávanie odročené za účelom doloženia presnej špecifikácie požadovaných mzdových nárokov navrhovateľom

- TP 25.6.1997 - odročené z dôvodu nekompletnosti senátu

- TP 15.8.1997 - navrhovateľ upravuje uplatnený peňažný nárok

- TP 20.8.1997 - vyhlásený prvostupňový rozsudok

- 27.4.1998 - prvostupňový spis je s predkladacou správou doručený KS v Bratislave na prejednanie odvolania odporcu

- TP odvolacieho súdu 22.5.1998, 5.6.1998, 3.7.1998, 2.10.1998, 6.11.1998, 27.11.1998 a 15.1.1999

19.2.1999 spis vrátený OS BA III s rozsudkom zo dňa 15.1.1999, č.k. 20 Co 120/98 - 140 (rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku určenia neplatnosti výpovede bol potvrdený, v časti o náhrade mzdy, trov konania a súdneho poplatku bol zrušený a vrátený prvostupňovému súdu na ďalšie konanie)

- úpravou sudcu z 23.2.1999 rozsudok KS v Bratislave doručovaný účastníkom

- úpravou sudcu z 24.3.1999 nariadený TP a navrhovateľa vyzval na doplnenie dokazovania

- TP 21.9.1999 - pojednávanie odročené z dôvodu ospravedlnenia sa odporcu a za účelom predloženia špecifikácie návrhu a listinných dôkazov

- TP 20.9.1999 - pojednávanie odročené z dôvodu neprítomnosti PZN a žiadosti navrhovateľa prednesenej na pojednávaní o jeho odročenie

- výzvou z 24.9.1999 bol PZN vyzvaný na doplnenie návrhu o špecifikáciu požadovanej náhrady mzdy

- TP 20/10/1999 - pripustená zmena návrhu (§ 95 O.s.p.), vykonaný výsluch navrhovateľa so zameraním k otázkam podstatným pre rozhodnutie o náhrade mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, pojednávanie odročené za účelom vypočutia odporcom navrhnutých svedkov

- TP 29/11/1999 vykonaný výsluch svedkov K. M. a M. P., pojednávanie odročené za účelom doplnenia dokazovania

- úpravou súdu z 3.12.1999 žiadaný spis navrhovateľa z Okresného úradu práce P.

- TP 24.1.2000 - v priebehu pojednávania predložené súdu Uznesenie KS v Bratislave z 29.12.1999, č.k. 4 K 310/1999 - 20 o vyhlásení konkurzu na majetok odporcu - pojednávanie odročené na neurčito

- výzvami súdu z 28.1.2000 a 6.6.2000 žiadne oznámenie od KS v Bratislave, týkajúce sa vyhlásenia konkurzu na majetok odporcu

- 2.4.2000 výzva na Obchodný register Banská Bystrica o doloženie výpisu pre V. s.r.o.

- 30/8/2000 oznamuje KS v Bratislave vyhlásenie II. konkurzu na majetok odporcu s tým, že konkurzný spis sa nachádza na NS SR z dôvodu odvolania veriteľa

- 16.1.2001 výzva OS Bratislava III na KS v Bratislave

- 25.1.2001 oznámenie KS v Bratislave, že na majetok odporcu bol dňa 10.5.2000 vyhlásený II. konkurz, ktorý je právoplatný - KS oznámil meno správcu konkurznej podstaty úpadcu

- 12.3.2001 vydal OS Bratislava III uznesenie o prerušení konania z dôvodu konkurzu na majetok odporcu; uznesenie nadobudlo po jeho doručení účastníkom, právoplatnosť dňa 7.4.2001

- 16.12.2001 doručený návrh navrhovateľa o prechode práv a povinností odporcu na novú spoločnosť V. s.r.o. prevádzka P.,(...)

- 10.7.2003 výzva na správcu konkurznej podstaty odporcu o oznámenie, či na základe Zmluvy o predaji podniku z 20.9.2001 v znení jej Dodatku došlo i k prevodu peňažných záväzkov z pracovnoprávných vzťahov (táto okolnosť zo zmluvy nevyplývala) a o oznámenie, či medzi pohľadávkami proti podstate je vedený i nárok navrhovateľa o zaplatenie náhrady mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru

- 4.8.2003 SKP súdu oznámil, že predmetom predaja neboli peňažné záväzky z pracovnoprávných vzťahov a medzi pohľadávkami proti podstate nie je evidovaný nárok navrhovateľa tvoriaci predmet konania

- uznesením zo dňa 13.11.2003, č.k. V-2 8C 39/95-261 súd nepripustil vstup V. s.r.o., B. ako účastníka na strane odporcu namiesto dovtedajšieho účastníka; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17.12.2003

- od 1.1.2004 do 31.8.2008 spis sledovaný sudcom v pravidelných lehotách s pokynom, aby mu bol v prípade podania účastníkov spis obratom predložený

- uznesením zo dňa 16.9.2008, č.k. V-2 8C 39/1995-276 konanie zastavené pre zánik odporcu; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 8.10.2008.“

Zákonná sudkyňa napokon uviedla: «(...) mám za to, že prvostupňový a i odvolací súd konali v priebehu konania v predmetnej veci v primeraných lehotách a vykonávali úkony smerujúce k zisťovaniu skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci; navrhovateľom použitá argumentácia „o vydaní dvoch rozsudkov trpiacich vadami“ predstavuje využitie zákonnej možnosti účastníka občianskeho súdneho konania podať proti prvostupňovému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok, o ktorom má povinnosť rozhodnúť odvolací súd. Z obsahu spisu je zrejmé, že konanie a postup súdu bol ovplyvnený

okrem iného i nutnosťou opakovaného odstraňovania väd návrhu v časti týkajúcej sa peňažných nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru (keďže i toto konanie je konaním sporovým a súd nemôže pri rozhodnutí prekročiť návrh účastníka - § 153 ods. 2 O.s.p.). Niektoré navrhovateľom okolnosti udávané v sťažnosti nepovažujem za objektívne a domnievam sa, že sa jedná o nepresnosti z jeho strany, napr. tvrdená okolnosť o včasnom nedoručení predvolania na pojednávanie dňa 8.9.1999 (pravdou je, že tento termín pojednávania zobral na vedomie vtedajší právny zástupca navrhovateľa v priebehu pojednávania dňa 21.5.1999), tvrdená okolnosť o pojednávaniach zo dňa 20.10.1999 a 29.11.1999 ktorých „prínos pre konanie nebol žiaden“ (v rámci týchto pojednávanií bol vykonaný podrobný výsluch navrhovateľa a dvoch svedkov, a to v rámci zisťovania skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie súdu o peňažných nárokoch z neplatného skončenia pracovného pomeru).

Za podstatné však v danej veci považujem to, že konanie o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru je konanie týkajúce sa majetku pariaceho do konkurznej podstaty, ktoré sa vyhlásením konkurzu na majetok odporcu zo zákona prerušuje (ust. § 14 ods. 1 písm. d/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Konaniu súdu o peňažných nárokoch z neplatného skončenia pracovného pomeru (pri nepreukázaní právnej skutočnosti, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv, o ktoré sa v konaní jedná) potom od 29.12.1999 bránila zákonná prekážka vyhlásenia I. konkurzu na majetok odporcu podľa uznesenia KS v Bratislave zo dňa 29.12.1999, č.k. 4K 310/1999-20, resp. podľa uznesenia KS v Bratislave zo dňa 10.5.2000, č.k. 310/1999 (v poradí II. vyhlásený konkurz na majetok odporcu). Podotýkam, že návrh na pokračovanie v konaní o nárokoch z neplatného skončenia pracovného pomeru nepodal po vyhlásených konkurzoch na majetok odporcu ani jeden z účastníkov i napriek tomu, že o tejto možnosti boli v uznesení OS Bratislava III zo dňa 12.3.2001, č.k. V-2 8 C 39/1995 -222 poučení a navrhovateľ bol v konaní zastúpený advokátom. Zo šetrenia vykonaného súdom v rámci rozhodovania o návrhu navrhovateľa zo dňa 16.11.2001 na ďalší postup podľa § 92 O.s.p. vyplynulo i to, že navrhovateľ si minimálne v období do júla roku 2003 svoju pohľadávku voči podstate neuplatnil.

Prihliadajúc na uvedené si dovoľím vysloviť svoj názor o tom, že v prípade, ak je prerušenie konania a následná nečinnosť súdu odôvodnené, nemôže mať tento stav za

následok zbytočné prietahy v konaní. Túto úvahu vyslovujem v nadväznosti na konštatáciu navrhovateľa „o 13,5 roka trvajúcim spore“, ktorý je však od decembra roku 1999 ovplyvnený okolnosťou zákonnej prekážky ďalšieho postupu súdu v konaní.»

3. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom prípise ústavnému súdu z 2. februára 2009 uviedol, že „sťažovateľ netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie“, a listom z 5. marca 2009 predložil ústavnému súdu lekársky nález vypracovaný MUDr. R. P., z ktorého vyplýva značná „intenzita ujmy spôsobenej sťažovateľovi prietahmi v konaní“.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na to, že z obsahu sťažnosti, k nej priložených písomností a z vyjadrenia okresného súdu ústavný súd zistil v podstate zhodný priebeh a stav napadnutého konania, ktorý si overil aj nahliadnutím do spisu okresného súdu sp. zn. V-2 8 C 39/95, skutkový stav ako východisko svojho posudzovania danej veci považoval za náležite ustálený.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru a náhradu mzdy vedenom pod sp. zn. V-2 8 C 39/95, v ktorom sťažovateľ vystupoval ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru a náhrada mzdy, t. j. vec, ktorej povaha (spor o existenciu pracovného pomeru, ktorý je zdrojom príjmov sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00, I. ÚS 65/04 a iné).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania nemohla byť závislá od jej právnej zložitosti, pretože spory tohto druhu tvoria bežnú súčasť agendy všeobecného súdu, pričom v súvislosti s týmito vecami sa už ustálila pomerne bohatá judikatúra. Vo vzťahu k faktickej zložitosti ústavný súd konštatuje, že žiadna skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť trinásť a polročné trvanie pracovnoprávneho sporu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom, teda doterajšia dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej pracovnoprávnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 14. marca 1995 a bez meritórneho rozhodnutia (náhrada mzdy) trvalo 13,5 roka. Táto dĺžka konania je už sama osebe celkom zjavne neprimeraná, i keď vec bola určitú dobu aj na odvolacom súde, ktoré obdobie, samozrejme, nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd však konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci aj opakovane

dlhšie obdobia nečinný, resp. nepreukázal vo veci relevantnú procesnú činnosť minimálne v období od 2. februára 1996 do 13. septembra 1996 (sedem mesiacov), a o návrhu sťažovateľa „o prechode práv a povinností odporcu na novú spoločnosť“ podanom 16. decembra 2001 bolo rozhodnuté až „uznesením zo dňa 13.11.2003, č.k. V-2 8C 39/95“, teda takmer po dvoch rokoch. Okresný súd teda počas najmenej dva a pol roka vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníka konania, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Sám podpredseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť sťažovateľa vo svojom liste sp. zn. Spr. 2102/03 z 18. júla 2003 uviedol, že „je pravdou, že došlo k prietahu v období od 16.4.2002(...) do(...) úpravy sudkyne zo dňa 9.7.2003“. Tieto skutočnosti a samotné rozhodovanie okresného súdu aj po prerušení konania – vyhlásení konkurzu, teda aj po predložení uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 K 310/99-20 z 29. decembra 1999 (napr. o návrhu na prechod práv a povinností na novú spoločnosť), sú v rozpore s obranou zákonnej sudkyne o právoplatnom prerušení konania, na ktoré skutočne nebolo možné neprihliadnuť. V kontexte celkovej trinásť a polročnej dĺžky tohto konania a vzhľadom na charakter porušenia tohto základného práva je napadnutý postup okresného súdu vzhľadom na čl. 6 ods. 1 dohovoru celkom zjavne neprimeraný a vzhľadom na čl. 48 ods. 2 ústavy vo veci náhrady mzdy z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľný a netolerovateľný, keďže svojimi dôsledkami nadobudol v skutočnosti charakter odopretia spravodlivosti (denegatio iustitiae).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že **uznesením č. k. V-2 8 C 39/1995-276 bolo napadnuté konanie 8. októbra 2008 právoplatne zastavené**, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, teda 16 596,96 €, ktoré odôvodnil najmä neobyčajne dlhým trvaním napadnutého konania a tým, že *„súd svojou liknavosťou spôsobil, že vo veci nemohlo byť meritórne rozhodnuté a konanie muselo byť zastavené, čo možno kvalifikovať ako denegatio iustitiae“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, vzhľadom na dlhodobú neefektívnu nečinnosť okresného súdu, ako aj na povahu veci považuje za primerané v sume 5 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia zo 7. novembra 2008, spísanie

sťažnosti z 20. novembra 2008). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 223,46 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2009